

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (8 5) 223 7310, faks. (8 5) 223 7311, el. p. zeit@lrs.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288692340

Interneto tinklalapio www.ekspertai.eu
valdytojui VšĮ „Ekspertai.eu“
I. Kanto al. 3–103, 06216 Vilnius
El. p.: info@ekspertai.eu

2016-06-~~06~~ Nr. (SK-26) S- 359

UAB „Admivita“
Jogailos g. 7, 01116 Vilnius

DĖL ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIAUS PRIIMTO SPRENDIMO

Siunčiame Jums š. m. birželio 3 d. žurnalistų etikos inspektoriaus priimtą sprendimą Nr. (SK-26) SPR-58 „Dėl publikacijose „Spaudos konferencija apie teismuose veikiančią nusikalstamą grupuotę“ (2015-10-21, www.ekspertai.eu), „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu), „Korupcinė bankroto administratorių veikla tvirtinasi“ (2015-10-29), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu), „Dėl Lietuvos teismuose veikiančios bankroto administratorių grupuotės ketinama kreiptis į tarptautines institucijas“ (2015-12-06), „Bankroto administratoriaus prisipažinimas teisme – sprendžia ne teismas, o jis – ADMINISTRATORIUS“ (2015-12-08, www.ekspertai.eu) paskelbtos informacijos“.

PRIDEDAMA. 13 lapų.

Žurnalistų etikos inspektore

Gražina Ramanauskaitė-Tiumeneviene

Skaistė Kairienė, tel. (8 5) 249 6469, el. p. skaiste.kairiene@lrs.lt

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS

DĖL PUBLIKACIJOSE „SPAUDOS KONFERENCIJA APIE TEISMUOSE VEIKIANČIA NUSIKALSTAMĄ GRUPOUTĘ“ (2015-10-21, WWW.EKSPERTAI.EU), „DĖL TEISMUOSE VEIKIANČIO GALIMAI NUSIKALSTAMO SUSIVIENIJIMO KREIPTASI Į SEIMO ANTIKORUPCIJOS KOMISIJOS PIRMININKĄ“ (2015-10-27, WWW.EKSPERTAI.EU), „KORUPCINĖ BANKROTO ADMINISTRATORIŲ VEIKLA TVIRTINASI“ (2015-10-29), „STT ATSIKAKO TIRTI ĮBVD IR BANKROTO ADMINISTRATORIŲ GRUPOUTĖS BENDRININKAVIMĄ“ (2015-11-19, WWW.EKSPERTAI.EU), „DĖL LIETUVOS TEISMUOSE VEIKIANČIOS BANKROTO ADMINISTRATORIŲ GRUPOUTĖS KETINAMA KREIPTIS Į TARPTAUTINES INSTITUCIJAS“ (2015-12-06), „BANKROTO ADMINISTRATORIAUS PRISIPAŽINIMAS TEISME – SPRENDŽIA NE TEISMAS, O JIS – ADMINISTRATORIUS“ (2015-12-08, WWW.EKSPERTAI.EU) PASKELBTOS INFORMACIJOS

2016 m. birželio 3 d. Nr. (SK-26) SPR-58
Vilnius

Š. m. vasario 2 d. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) gavo UAB „Admivita“ (toliau – Pareiškėja) skundą dėl publikacijose „Spaudos konferencija apie teismuose veikiančią nusikalstamą grupuotę“ (2015-10-21, www.ekspertai.eu) (toliau – I Publikacija), „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu) (toliau – II Publikacija), „Korupcinė bankroto administratorių veikla tvirtinasi“ (2015-10-29) (toliau – III Publikacija), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu) (toliau – IV Publikacija), „Dėl Lietuvos teismuose veikiančios bankroto administratorių grupuotės ketinama kreiptis į tarptautines institucijas“ (2015-12-06) (toliau – V Publikacija), „Bankroto administratoriaus prisipažinimas teisme – sprendžia ne teismas, o jis – ADMINISTRATORIUS“ (2015-12-08, www.ekspertai.eu) (toliau – VI Publikacija) paskelbtos Pareiškėjos dalykinei reputacijai kenkiančios tikrovės neatitinkančios informacijos, visuomenės informavimo principų, kitų Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų pažeidimo.

Pareiškėja skunde teigia, kad *I Publikacijoje* apie Pareiškėją, kaip bankroto administravimo paslaugas teikiančią bendrovę, paskleisti tokie tikrovės neatitinkantys ir Pareiškėjos dalykinę reputaciją pažeidžiantys ginčo teiginiai (teksto kalba netaisyta – *past.*): „Imtasi ir labiausiai Lietuvoje išstobulinto sužlugdymo metodo – bankroto. Pasitelkta daugiausia bankroto bylų administruojanti ir chamiškiausiai teismuose ir su įmonėmis besielgianti grupuotė, iki šiol veikusi formaliai dviejų įmonių (UAB „Admivita“ ir UAB „Ius Positivum“) <...>“; „Nepasakosiu dvejus metus trunkančio UAB „Admivita“ tyčiojimosi iš manęs istorijos. Pateiksiu Jūsų teismui ir pamokai esminius dalykus, ko galime visi pasimokyti ir telktis prieš tokius ciniškus savavaldžiautojus, manančius, kad ir teisme jie gali elgtis bet kaip, nes žino, kad jų nebaus, kad teismo sprendimai bus tik tokie, kokių jiems reikia. Labai įdomu buvo stebėti kai kuriuos teismo posėdžius, kuriuose jaunutės administratoriaus tyčiojais ne tik iš bylos dalyvių, bet ir iš teismo, o teismas nuleidęs akis tyli, dėl mūsų prašymų įvertinti tokį administratoriaus elgesį nepasisako.“; „UAB „Admivita“, veikdama su visais

administratorių grupuotė, kurios veikla atitinka nusikalstamo susivienijimo sąvoką - adresu Jogailos g. 7 Vilniuje bendroje UAB „Admivita“ ir UAB „Ius Positivum“ buveinėje susivienijimas, po 2015 m. atsidengęs ir atvirai pradėjęs veikti kaip 21 fizinio asmens ir 55 įmonių grupuotė. Tai padaryta, kad apeiti įstatymo leidėjo nuostatą, jog vienas administratorius negali būti paskirtas daugelį kartų.“; „Nepaaiškinta, kodėl netiriama visa ši bankroto administratorių grupuotė, masinis ir beveik vienu metu įvykęs tuo pačiu adresu leidimų administruoti įmonių bankrotą išdavimas visiems šios faktiškai vienos grupuotės nariams ir šių leidimų panaikinimas <...>“; „ĮBVD sukūrė tikras šiltnamio sąlygas šiai bankroto administratorių grupuotei <...>“; „Ši nusikalstama grupuotė atvirai pažeidinėja ĮBĮ reikalavimus dėl nepriklausomo bankroto administratoriaus paskyrimo <...>“; „<...> šis nusikalstamas bankroto administratorių susivienijimas <...>“; „<...> šiam nusikalstamam bankroto administratorių susivienijimui <...>“; „ĮBVD atvirai korupciškai dangsto šį nusikalstamą susivienijimą, o juos abu dangsto STT“.

V Publikacijoje apie Pareiškėją paskleisti tokie tikrovės neatitinkantys ir Pareiškėjos dalykinę reputaciją pažeidžiantys ginčo teiginiai (teksto kalba netaisyta – *past.*): „Spalio 22 d. spaudos konferencijoje Seime buvo atskleista Lietuvos teismuose veikianti bankroto administratorių grupuotė, kurios veikla atitinka Baudžiamojo kodekso 25 ir 249 straipsniuose nustatytą nusikalstamo susivienijimo sąvoką; „Ir bankroto administratorius UAB „Admivita“ yra ryški žvaigždė šioje padangėje.“

VI Publikacijoje apie Pareiškėją paskleisti tokie tikrovės neatitinkantys ir Pareiškėjos dalykinę reputaciją pažeidžiantys ginčo teiginiai (teksto kalba netaisyta – *past.*): „Šią žalą UAB „FF Lizingas“ patyrė dėl to, kad UAB „Admivita“ teisėjui D. Rinkevičiui UAB „FF Lizingas“ bankroto byloje be motyvų ir paaiškinimų pateikė tvirtinti šio dydžio AB DNB banko reikalavimą, o teisėjas D. Rinkevičius valstybės vardu be motyvų ir paaiškinimų patvirtino šį didelį reikalavimą.“; „<...> Vilniuje veikiančiai garsiajai 55 įmonių ir 21 fizinio asmens bankroto administratorių grupuotei, kurios vėliava yra pagarsėjusi UAB „Admivita“.“; „Įsijautus į savo vaidmenį ir manant, kad visi teismai visus ginčus turi spręsti taip, kaip prašo UAB „Admivita“, į šios dienos teismo posėdį Kauno apygardos teisme ši grupuotė <...>“; „Tad tiesa Lietuvoje yra ta, kad net teisminėse įmonių bankroto bylose teismo funkcijas perėmė bankroto administratorius UAB „Admivita“ ir po jos vėliava toje pačioje buveinėje susitelkusi grupuotė <...>“; „UAB „Admivita“, administruodama UAB „FF Lizingas“ bankrotą, tęsia analogiškus neteisėtus veiksmus.“

Pareiškėja skunde apibendrintai nurodo, kad pagal publikacijose skelbiamos ginčo informacijos turinį pagrįsta teigti, jog nurodytais ginčo teiginiais yra suformuluotos žinios, o ne publikacijų autoriaus nuomonė. Žinia yra informacija apie faktus ir jų duomenis – reiškinius, savybes, veiksmus, įvykius, grindžiamus tiesa, taigi gali būti nustatyta, remiantis atitinkamais duomenimis. Faktus galima patikrinti, o vertinimų įrodyti neįmanoma, tačiau net ir vertinamasis samprotavimas turi turėti pakankamą faktinį pagrindą.

Pasak Pareiškėjos, akivaizdu, jog publikacijose paskelbtos žinios apie tariamą Pareiškėjos priklausymą nusikalstamam susivienijimui, konkrečių nusikalstamų veikų padarymą, nusikalstamą bendrininkavimą su kitais asmenimis darant nusikaltimus, kitus teisės pažeidimus, yra kategoriškos, todėl gali būti patikrintos įrodinėjimo priemonėmis. LR Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas asmens nekaltumo prezumpcijos principas – asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu. Atsižvelgiant į tai, jog skelbiamose žiniuose konstatuojamas nusikalstamas Pareiškėjos elgesys (Pareiškėja kaltinama padariusi konkrečias baudžiamojo įstatymo uždraustas veikas), pagrįsta teigti, jog tokio pobūdžio žinių atitiktį tikrovei galėtų patvirtinti tik įsiteisėjęs baigiamasis teismo aktas, kuriame būtų konstatuota Pareiškėjos kaltė dėl Zigmo Vaišvilos viešai jai metamų kaltinimų. Pažymėtina, jog neegzistuoja joks baigiamasis teismo aktas ar bet koks kitas dokumentas, kuriame būtų konstatuotas nusikalstamas Pareiškėjos elgesys, Pareiškėjai niekada nebuvo pareikšti oficialūs įtarimai/kaltinimai dėl publikacijose minimų veikų, todėl publikacijose paskelbtos žinios laikytinos neatitinkančiomis tikrovės. Tai reiškia, jog visos šiame skunde nurodytos apie Pareiškėją publikacijose paskelbtos žinios neturi faktinio pagrindo – jos yra sugalvotos publikacijų autoriaus.

Siekdamas objektyvaus ir visapusiško tyrimo, vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 2 dalies 2 punktu, žurnalistų etikos inspektorius kreipėsi į viešosios informacijos rengėją (skleidėją) – interneto tinklalapio www.ekspertai.eu valdytoją VšĮ „Ekspertai.eu“ – su prašymu pateikti paaiškinimus dėl skunde išdėstytų aplinkybių. Taip pat vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 42 straipsnio 1 dalimi, dėl informacijos, susijusios su ginčo informacija ir reikalingos inspektoriaus tyrimui atlikti, pateikimo tyrimo metu buvo kreiptasi į Lietuvos generalinę prokuratūrą, Kauno apygardos teismą, Specialiųjų tyrimų tarnybą (toliau – STT), Įmonių bankroto valdymo departamentą (toliau – ĮBVD).

Pažymėtina, kad VšĮ „Ekspertai.eu“ Tarnybai paaiškinimų nepateikė.

Išnagrinėjęs Pareiškėjo skundą Visuomenės informavimo įstatymo nuostatų laikymosi požiūriu ir įvertinęs skundo tyrimo metu surinktą medžiagą, žurnalistų etikos inspektorius

nustatė:

Teisė skleisti ir gauti informaciją yra vienas iš esminių demokratinės visuomenės pagrindų, be kurios užtikrinimo neįmanoma nei demokratinė visuomenė, nei laisvas kiekvieno individo egzistavimas. Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT), savo praktikoje pabrėždamas pamatinį žiniasklaidos vaidmenį visuomenėje užtikrinti išskirtinę saviraiškos laisvės apsaugą, nurodė, kad žiniasklaida atlieka gyvybiškai svarbų viešojo sarginio šuns („public watchdog“) vaidmenį (žr. EŽTT 1994-09-24 sprendimą byloje *Jersild v. Danija*, Nr. 15890/89, 2012-02-07 sprendimą byloje *Axel Springer v. Vokietijos Federacinė Respublika*, Nr. 39954/08). Poreikį užtikrinti išskirtinę saviraiškos laisvės apsaugą savo praktikoje taip pat pabrėžia tiek Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT), tiek Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) (žr. LAT 2009-04-28 nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-193/2009; LVAT 2012-05-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A-858-1304-12).

Pažymėtina, kad viešosios informacijos rengėjai (skleidėjai) gali pasirinkti, kokį publikacijos stilių, minčių dėstymo būdą jie naudos rengdami publikaciją, koks bus jos tikslas ir turinys. Be to, viešosios informacijos skleidėjas kontroliuoja, kokią iš atitinkamų šaltinių gautą informaciją skelbti, kaip ir kokiū būdu ją panaudoti. Tik nuo viešosios informacijos skleidėjo priklauso jo valdomoje visuomenės informavimo priemonėje skelbiamos informacijos turinys ir apimtis; jam taip pat priklauso šaltinių pateikiamos informacijos kontrolės ir sprendimo dėl visuomenės informavimo priemonės turinio teisė.

Svarbu pabrėžti, kad kiekvienas, kuris naudojasi saviraiškos laisve, taip pat tas, kuris deleguoja šią laisvę kitam asmeniui, privalo laikytis įstatymų nustatytų ribojimų, nepiktnaudžiauti šia laisve. Teisė skleisti informaciją nėra absoliuti – ją riboja universalūs principai (LR Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalis, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnio 2 dalis, Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 2–4 dalys, 4 straipsnio 1 dalis), kurių privalu laikytis, nepriklausomai nuo informacijos pateikimo formos, būdo ar žanro.

Akcentuotina, kad *tvirtinimai (kaltinimai) spaudoje negali būti lygiaverčiai prilyginami kaltinimams baudžiamajame procese* (žr. EŽTT sprendimą byloje *Kasabova v. Bulgaria*, Nr. 22385/03). Situacijose, kai yra pateikiami faktinio pobūdžio teiginiai ir nepakankamai įrodymų jiems pagrįsti ir žurnalistas diskutuoja apie „tikrą“ viešąjį, visuomeninį interesą, patikrinimas, ar žurnalistas elgėsi profesionaliai ir sąžiningai, *tampa pirmaeilium dalyku* (žr. EŽTT sprendimą byloje *Flux v. Moldova*, Nr. 25367/05). Vertinant sąžiningumą, reikšmės gali turėti įvairios aplinkybės – žurnalistinio tyrimo pakankamumas skleidžiamoms teiginiams pagrįsti (kuo rimtesni kaltinimai, tuo nuodugnesnis tyrimas turėtų būti atliekamas; taip pat svarbus teiginių pobūdis (pvz., EŽTT yra pripažinęs, kad teiginius dėl korupcijos itin sunku tiesiogiai pagrįsti), šaltinių patikimumo įvertinimas, kitos šalies pozicijos pateikimas ir pan. EŽTT, kaip ir nacionaliniams teismams, reikšmingas viešojoje diskusijoje iškelto klausimo, paskleistos informacijos pobūdis (faktinis teiginys ar nuomonė, difamacijos laipsnis ir pobūdis), diskusijos pobūdis (gyvai vykusi diskusija, straipsnis ar pan.), „dviejų nuomonių“ dėl klausimo pateikimo faktas, pastangos skleidžiamos informacijos patikimumui patikrinti ir pan.

vertinamiesiems teiginiams – nuomonei), būtina atsižvelgti į visą bylos aplinkybių kontekstą: teiginių formuluotes, jų pateikimo aplinkybes, formą ir būdą, ar pateiktas realios situacijos vertinimas, ar nuomonės pareiškimas be jokio faktinio pagrindo, ar vyko gyva diskusija, visuomeninė akcija, kurioms neabejotinai būdingas didesnis emocionalumo ir „perdėjimo“ laipsnis, ar informacija pateikta, pvz., mokslinio pobūdžio straipsnyje, ir kt.

LAT yra pažymėjęs, kad teisės skleisti informaciją apribojimus lemia jos santykis su kitomis teisinėmis vertybėmis – asmens garbe ir orumu, privatumu, gera reputacija. Įstatymuose, reglamentuojančiuose santykius, atsirandančius dėl teisės skleisti informaciją, yra įtvirtintos ir šios teisės įgyvendinimo prielaidos – kiekvienas, kuris naudojasi informacijos teise, privalo laikytis įstatymų nustatytų apribojimų, nepiktnaudžiauti informacijos laisve. Pagrįsta ir objektyvi kritika yra ginama, jeigu yra reiškiamas tinkamai – neižeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ar menkinti, o turint pozityvių tikslų – norint išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti (žr. LAT nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-3-169/2006, Nr. 3K-3-667/2006, Nr. 3K-3-479/2012, Nr. 3K-3-586/2006).

Tyrimo duomenimis nustatyta, kad Pareiškėja yra privatus juridinis asmuo. Pareiškėja yra įtraukta į įmonių, teikiančių bankroto administravimo paslaugas, sąrašą. Nagrinėjamu atveju iš ginčo publikacijų matyti, kad jose buvo įvardytas įmonės UAB „Admivita“ pavadinimas. Pareiškėja iš paskleistos informacijos suprato, jog publikacijose skleidžiama informacija ir apie ją, t. y. įmonę UAB „Admivita“. Iš pirmiau nustatytų aplinkybių visumos pakanka teigti, kad publikacijose paskleista informacija, be kita ko, yra ir apie Pareiškėją.

Akcentuotina, kad žurnalistų etikos inspektorius neturi kompetencijos spręsti, ar Pareiškėjos veikloje yra baudžiamųjų įstatymų pažeidimų, inspektoriaus pareiga nagrinėjamu atveju įvertinti, ar viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VŠĮ „Ekspertai.eu“ – turėjo pagrindą skleisti publikacijose paskelbtą ginčo informaciją, taip pat, ar rengdamas (skleisdamas) ginčo informaciją nepažeidė Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintų informacijos sklaidos reikalavimų, ar elgėsi sąžiningai Pareiškėjos atžvilgiu. Siekiant visapusiškai įvertinti skundžiamų publikacijų ginčo informacijoje (teiginiuose) paskelbtą informaciją, ji bus vertinama atsižvelgiant į publikacijų kontekstą, teksto sandarą, sakinių konstrukcijas, jų loginius ryšius, Pareiškėjos nurodytą informaciją ir kitą tyrimo metu surinktą medžiagą.

Pažymėtina, kad I Publikacijoje pateikiama informacija apie Seime įvykusią spaudos konferenciją „Dėl nusikalstamo susivienijimo, vykdančio turto nusavinimą ir kreditorių apgavystes naudojantis bankroto bylomis teisme“ (2015-11-22), jos vaizdo įrašas, publikuojamas Zigmo Vaišvilos pranešimas „Kai dingsta teisingumas, niekas nebepadarys žmonių gyvenimo vertingo“.

Įvertinus skundžiamą publikaciją ir jos kontekstą, nustatyta, kad skundžiama publikacijoje paskelbta ginčo informacija (teiginiai) (teksto kalba netaisyta – *past.*): „*Imtasi ir labiausiai Lietuvoje išstobulinto sužlugdymo metodo – bankroto. Pasitelkta daugiausia bankroto bylų administruojanti ir chamiškiausiai teismuose ir su įmonėmis besielgianti grupuotė, iki šiol veikusi formaliai dviejų įmonių (UAB „Admivita“ ir UAB „Ius Positivum“) <...>“; „Nepasakosiu dvejus metus trunkančio UAB „Admivita“ tyčiojimosi iš manęs istorijos. Pateiksiu Jūsų teismui ir pamokai esminius dalykus, ko galime visi pasimokyti ir telktis prieš tokius ciniškus savavaldžiautojus, manančius, kad ir teisme jie gali elgtis bet kaip, nes žino, kad jų nebaus, kad teismo sprendimai bus tik tokie, kokių jiems reikia. Labai įdomu buvo stebėti kai kuriuos teismo posėdžius, kuriuose jaunutės administratoriaus tyčiojais ne tik iš bylos dalyvių, bet ir iš teismo, o teismas nuleidęs akis tyli, dėl mūsų prašymų įvertinti tokį administratoriaus elgesį nepasisako.“; „UAB „Admivita“, veikdama su visais ikiteisminio tyrimo dėl neteisėtų priemonių prieš Z. Vaišvilą didvyriais, ėmėsi dirbtinio ir ženkliaus kreditorinių reikalavimų jo administruojamai UAB „FF Lizingas“ didinimo <...>“; „<...> bendrininkai teisėjas D. Rinkevičius, UAB „Admivita“ ir AB DNB bankas išsprendė šią problemą tiesmukai <...>“; „Smulkesnių UAB „Admivita“ „nuopelnų“ nebevardinsiu. Ką daryti tokioje situacijoje, tuo labiau, kad J. Matonio vadovaujamos UAB „Skomė“ ir UAB „Baltic arms“ drauge su UAB „Admivita“ pakilo į kryžiaus žygį prieš mane, norėdami padaryti mane kaltu dėl UAB „FF Lizingas“ bankroto“; „Dėl šališkų administratoriaus UAB „Admivita“, teisėjų D. Rinkevičiaus ir D. Kutrienės aukščiau aprašytų veiksmų UAB „FF Lizingas“ patyrė didelę žalą.“; „<...> UAB „Admivita“ vienašališkai*

Pažymėtina, kad įvertinus II Publikacijos ginčo informaciją ir jos kontekstą, nustatyta, kad paskleista informacija (teiginiai) pateikta informacijos šaltinio – 2015-10-22 spaudos konferencija Seime „Dėl nusikalstamo susivienijimo, vykdančio turto nusavinimą ir kreditorių apgavystes naudojantis bankroto bylomis teisme“ pagrindu.

Ginčo teiginiuose: „Šioje grupėje, galimai atitinkančioje akivaizdžius nusikalstamo susivienijimo požymius, yra 20 veikiančių fizinių asmenų, turinčių leidimus administruoti bankrotą. <...>“, „UAB „Admivita“, UAB „Finvita“ ir UAB „Ius Positivum“ buveinėje Vilniuje, veikia ir nurodytos 47 naujos bankroto paslaugas teikiančios įmonės. <...>“ paskelbta konstatuojamojo pobūdžio informacija (žinios), remiantis minėta spaudos konferencija, be to, naudojamas subjektyvus publikacijoje minimų juridinių (tarp jų – ir Pareiškėjos) ir fizinių asmenų, teikiančių įmonių bankroto administravimo paslaugas, apibūdinimas „šioje grupėje, galimai atitinkančioje akivaizdžius nusikalstamo susivienijimo požymius“. Iš viešai prieinamų duomenų (<http://www.bankrotodep.lt/veiklos-sritys/nemokumas-2/administratoriai/bankroto-administratoriai/> (žiūrėta per internetą 2016-04-26) matyti, kad UAB „Admivita“, Pareiškėja, ir kitus publikacijoje minimus fizinius ir juridinius asmenis, teikiančius įmonių bankroto administravimo paslaugas, sieja darbovietės/buveinės adresas: Jogailos g. 7, Vilnius. Šių asmenų skaičius – 64. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad paskelbta konstatuojamojo pobūdžio informacija yra klaidinga. Tuo tarpu įvertinus viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – naudojamą Pareiškėjos atžvilgiu apibūdinimą „šioje grupėje, galimai atitinkančioje akivaizdžius nusikalstamo susivienijimo požymius“, nustatyta, kad yra peržengtos teisės skleisti informaciją ribos, kadangi tokia viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) nuomonė ir apie Pareiškėją, metanti kaltinimą dalyvavimu nusikalstamame susivienijime, yra nepagrįsta, šališka. Tyrimo turimais duomenimis, ĮBVD atliktų neplaninių bankroto administratoriaus UAB „Admivita“ (Pareiškėjos) veiklos patikrinimų metu, bankrotą reglamentuojančių teisės aktų šį įmonė nėra pažeidusi. Tyrimo metu STT pateikta medžiaga patvirtina, kad Pareiškėjos veikloje neišvelgta ir baudžiamųjų įstatymų pažeidimų. Pareiškėjos priskyrimas nusikalstamam susivienijimui diskredituoja šį juridinį asmenį, menkina jo įvaizdį visuomenėje. Tokios informacijos sklaida nėra laikytina objektyviu visuomenės informavimu.

Ginčo teiginiu: „Toku būdu šis galimai nusikalstamas susivienijimas gauna administruoti didžiausią bankroto bylų dalį“ paskelbtas subjektyvus vertinimas, susijęs su tikroveje egzistavusiu faktu – darbovietės/buveinės adresu: Jogailos g. 7, Vilniuje įsikūrusį didelį kiekį juridinių ir fizinių asmenų, teikiančių įmonių bankroto administravimo paslaugas. Primintina, kad viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) turi teisę reikšti nuomonę, tačiau nuomonės raiškai taip pat yra keliami reikalavimai (Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 36 dalis). Pareiškėjos atžvilgiu naudojamas apibūdinimas (nuomonė) „galimai nusikalstamas susivienijimas“ peržengia teisės skleisti informaciją (nuomonę) ribas, kadangi kaip sprendime jau nustatyta, neturi jokio objektyvaus pagrindo, yra šališkas, menkinančio pobūdžio. Atkreiptinas dėmesys, kad žodžio „galimai“ naudojimas ginčo teiginiuose, vertinant jų kontekstą, konstrukciją, yra formalus, nepaneigia viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) nesąžiningo elgesio šiuo atveju.

Nagrinėjamu atveju, peržengdamas nuomonės raiškos reikalavimus ir tęsdamas publikacijų ciklą apie bankroto administratorių (tarp jų – ir Pareiškėjos) neteisėtą, korupcinę bankroto administratorių veiklą, nesuteikiant Pareiškėjai nuomonės (atsakymo) teisės, viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – taip pat laikytinas neužtikrinusiu nuomonių įvairovės, objektyvaus ir nešališko visuomenės informavimo.

Pažymėtina, kad III Publikacijos ginčo informacijoje (teiginiuose) (teksto kalba netaisyta – past.): „Spalio 22 d. signataro Zigmo Vaišvilos ir Tarptautinio Prigimtinės Teisės Tribunolo atstovės Linos Helstein spaudos konferencijoje Seime pateikta informacija apie nusikalstamą bankroto administratorių susivienijimą ir korupcinę veiklą tvirtinasi. Ši grupuotė iki 2015 m. pradžios veikė bankroto administratorių UAB „Admivita“ ir UAB „Ius Positivum“ vardu buveinėje Jogailos g. 7 Vilnius.“; „Bankrotodep.lt duomenys patvirtina šio nusikalstamo susivienijimo veiklos mastą.“; „Masinis ir dominuojantis bankroto administratorių skyrimas iš šio nusikalstamo susivienijimo narių tarpo ir atvirai korupcinis ĮBVD vykdomas bankroto administratorių parinkimas teismams turi būti nedelsiant sustabdyti.“; „Stebina tai, kad ši grupuotė veikia atvirai, manydama, kad nesulauks

jų – ir Pareiškėją) grupę, jų nusikalstamą veiklą. Pažymėtina, kad žiniasklaidos priemonių vaidmuo informuojant visuomenę yra išskirtinis, o tai savaime suponuoja žiniasklaidos priemonių pareigą visais atvejais įvertinti, ar skleidžiama informacija nepažeis asmenų teisių ar teisėtų interesų. Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į minėtoje spaudos konferencijoje dalyvavusių ir informaciją teikusių asmenų suinteresuotumą skleidžiama informacija, įvertinus sakinių konstrukcijas, pobūdį kontekstą, kitokios nuomonės nepateikimą, konkrečiu atveju viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – veiksmuose taip pat įžvelgtinas pareigos išlikti objektyviam ir nešališkam teikiant informaciją visuomenei nesilaikymas, tokia sklaida Pareiškėjos atžvilgiu prisidedant ir prie kaltinimų nusikalstamų veikų darymu.

Kitame ginčo teiginyje: „*Ir bankroto administratorius UAB „Admivita“ yra ryški žvaigždė šioje padangėje.*“, naudojant literatūrinės išraiškos priemones, išsakyta viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) nuomonė apie Pareiškėją. Tokia nuomonės sklaida, įvertinus jos turinį, nėra įžeidi ar neetiška, turi faktinį pagrindą (dėl Pareiškėjos veiklos kilusias diskusijas viešojoje erdvėje). Atsižvelgiant į tai, šio ginčo teiginio (nuomonės) sklaida nėra peržengtos saviraiškos laisvės ribos.

VI Publikacijos ginčo informacijoje (teiginiuose) (teksto kalba netaisyta – *past.*): „*Šią žalą UAB „FF Lizingas“ patyrė dėl to, kad UAB „Admivita“ teisėjui D. Rinkevičiui UAB „FF Lizingas“ bankroto byloje be motyvų ir paaiškinimų pateikė tvirtinti šio dydžio AB DNB banko reikalavimą, o teisėjas D. Rinkevičius valstybės vardu be motyvų ir paaiškinimų patvirtino šį didelį reikalavimą.*“; „*<...> Vilniuje veikiančiai garsiajai 55 įmonių ir 21 fizinio asmens bankroto administratorių gruputei, kurios vėliava yra pagarsėjusi UAB „Admivita“.*“; „*Įsijautus į savo vaidmenį ir manant, kad visi teismai visus ginčus turi spręsti taip, kaip prašo UAB „Admivita“, į šios dienos teismo posėdį Kauno apygardos teisme ši gruputė <...>*“; „*Tad tiesa Lietuvoje yra ta, kad net teisminėse įmonių bankroto bylose teismo funkcijas perėmė bankroto administratorius UAB „Admivita“ ir po jos vėliava toje pačioje buveinėje susitelkusi gruputė <...>*“; „*UAB „Admivita“, administruodama UAB „FF Lizingas“ bankrotą, tęsia analogiškus neteisėtus veiksmus.*“ taip pat pateikiama Nepriklausomybės Akto signataro Z. Vaišvilos parengta informacija (nuomonė, vertinimas) yra kritiška, vienpusiška, metanti kaltinimus Pareiškėjai nusikalstamų veikų darymu.

Kaip jau ne kartą pasisakyta sprendime, skelbiant vienpusišką, kaltinamojo pobūdžio informaciją, privalu užtikrinti ir nuomonių pusiausvyrą, skelbti kitos pusės nuomonę. Nagrinėjamu atveju, viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – skelbdamas kitų asmenų kritiką Pareiškėjos atžvilgiu ir tuo tęsdamas publikacijų ciklą apie bankroto administratorių (tarp jų – ir Pareiškėjos) galimai neteisėtą, korupcinę bankroto administratorių veiklą, neužtikrino nuomonių įvairovės, objektyvaus ir nešališko visuomenės informavimo. Primintina, kad Visuomenės informavimo įstatymo 54 straipsnio 1 dalies 7 punktą, 2 dalis taikomi viešosios informacijos rengėjui (skleidėjui) ir šiuo atveju.

Apibendrinus pirmiau nustatytas faktines aplinkybes, atlikus skundžiamų publikacijų ginčo informacijos (teiginių) turinio analizę, Pareiškėjos skundo argumentus, atsižvelgiant į sprendime nurodytas teisės aktų nuostatas bei teismų praktiką, darytina išvada, kad viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – Pareiškėjos atžvilgiu savo kontroliuojamoje interneto svetainėje www.ekspertai.eu neužtikrino Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtintų objektyvumo ir nešališkumo principų, nes: (1) paskelbė vienpusišką informaciją apie Pareiškėją; (2) vienpusiškos informacijos mastas yra didelis (publikacijų ciklas); (3) skelbdamas savo paties ir kitų asmenų kritiką Pareiškėjos atžvilgiu neišklausė ir nepaskelbė jos nuomonės; (4) turėdamas teisę kontroliuoti skleidžiamą informaciją viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“, sužinojęs žurnalistų etikos inspektoriaus tyrimo metu Pareiškėjos poziciją, nesiėmė jokių priemonių dėl objektyvios ir nešališkos informacijos sklaidos užtikrinimo. Toks viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – elgesys nėra laikytinas sąžiningu visuomenės informavimu. Todėl viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – veiksmuose konstatuoti Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies, 16 straipsnio 1 dalies, 22 straipsnio 11 dalies 2 punkto pažeidimai.

Tyrimo metu, atsižvelgiant į šiame sprendime nustatytų publikacijų ginčo informacijos (teiginių): „*Šioje grupėje, galimai atitinkančioje akivaizdžius nusikalstamo susivienijimo požymius,*

prieštarinę, bet ir neigiamą visuomenės nuomonę, jog Pareiškėja yra kalta dėl nusikalstamų veikų darymo (dalyvavimo nusikalstamame susivienijime). Apibendrintai pasakytina, kad viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) paskleidė informaciją, pažeidžiančią nekaltumo prezumpciją ir kliudančią teisminės valdžios nešališkumui (tyrimo duomenimis, šios informacijos skelbimo metu Kauno apygardos teisme buvo nagrinėjami Z. Vaišvilos 2015-10-23, 2015-11-03 raštai dėl galimai nusikalstamo susivienijimo, veikiančio teismuose bankroto byloje, taip pat civilinė byla Nr. 2-1049-480/2016 pagal ieškovo Z. Vaišvilos ieškinį atsakovams UAB „Admivita“, Lietuvos Respublikai, atstovaujamai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, dėl žalos atlyginimo).

Dėl šių priežasčių viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – laikomas pažeidęs Visuomenės informavimo įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą nekaltumo prezumpcijos principą.

Vadovaudamasis pirmiau išdėstytais motyvais, Visuomenės informavimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalimi, 50 straipsnio, 1 dalies 1, 5 punktais, 3 dalies 1, 2 punktais, žurnalistų etikos inspektorius

nusprendė:

1. Pripažinti Pareiškėjos skundą pagrįstu.
2. Įspėti viešosios informacijos rengėją (skleidėją) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – dėl Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies, 16 straipsnio 1 dalies, 22 straipsnio 11 dalies 2 punkto pažeidimo publikacijose „Spaudos konferencija apie teismuose veikiančią nusikalstamą grupuotę“ (2015-10-21, www.ekspertai.eu), „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu), „Korupcinė bankroto administratorių veikla tvirtinasi“ (2015-10-29), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu), „Dėl Lietuvos teismuose veikiančios bankroto administratorių grupuotės ketinama kreiptis į tarptautines institucijas“ (2015-12-06), „Bankroto administratoriaus prisipažinimas teisme – sprendžia ne teismas, o jis – ADMINISTRATORIUS“ (2015-12-08, www.ekspertai.eu); dėl 19 straipsnio 2 dalies pažeidimo publikacijose „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu); dėl 19 straipsnio 3 dalies pažeidimo publikacijose „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu), „Dėl Lietuvos teismuose veikiančios bankroto administratorių grupuotės ketinama kreiptis į tarptautines institucijas“ (2015-12-06) ir reikalauti juos pašalinti.
3. Reikalauti, kad viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) – VšĮ „Ekspertai.eu“ – nustatyta tvarka paneigtų publikacijose „Dėl teismuose veikiančio galimai nusikalstamo susivienijimo kreiptasi į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininką“ (2015-10-27, www.ekspertai.eu), „STT atsisako tirti ĮBVD ir bankroto administratorių grupuotės bendrininkavimą“ (2015-11-19, www.ekspertai.eu) paskelbtą informaciją, kenkiančią Pareiškėjos dalykinei reputacijai, arba sudarytų juridiniam asmeniui galimybę pačiam atsakyti ir paneigti tokią informaciją.
4. Išsiųsti sprendimą Pareiškėjai, VšĮ „Ekspertai.eu“.

Žurnalistų etikos inspektorius sprendimai gali būti skundžiami teismui per 30 dienų nuo jų gavimo (paskelbimo) dienos.

Žurnalistų etikos inspektorė

Gražina Ramanauskaitė-Tiumeneviene